

До
Председателя на научно жури,
определено със Заповед № РД 26-2023/18.10.2023 г
на ИД на УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ ЕАД, София

Приложено представям:

С Т А Н О В И Щ Е

От **проф. д-р Тоньо Илиев Шмилев**, дм,
Катедра по педиатрия и медицинска генетика към МФ на МУ, Пловдив,
Адрес за контакти:
с. Катуня общ. Садово, обл. Пловдив,
ул. „Митко Палаузов“ 21,
GSM 0898562366,
e-mail: t.shmilev@gmil.com

Определен за член на НЖ на основание чл. 60 ал. 2 от Правилника за развитие на академичния състав в УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ ЕАД, София, съгласно решение на Научния съвет, протокол № 01-3/4.10.2023 год.

В конкурса участва един единствен кандидат – **Д-р Снежина Михайлова Лазова, дм.**

Общо представяне на процедурата. Конкурсът е обявен по надлежния ред в ДВ бр. брой: 46, от дата 26.5.2023 г. и на интернет страницата на УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“-София. Рецензирането на представените материалите за конкурса, се основава на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение, и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на АД и Качествени критерии за развитие на академичния състав на УМБАЛ „Н.И.Пирогов“-София.

Всички документи по конкурса са представени според изискванията, добре подредени, в отличен естетически вид и с нужния доказателствен материал.

1. Кариерно развитие на кандидата. *Д-р Лазова* завършва медицина в София (2008). Работи последователно в Клиника по педиатрия на МБАЛ „Токуда“, като специализант по педиатрия, в последствие като педиатър в МЦ „Кардиохелп“, в клиника по педиатрия на УМБАЛ „Александровска (2011-2018), където е специализант по детска пулмология, докторант и хонурован преподавател. Работи още като консултант педиатър и детски пулмолог към МЦ „Н.И.Пирогов“ и МЦ INSPIRO. От 2018 год. досега е в екипа на Клиника по педиатрия на УМБАЛСМ „Пирогов“, като педиатър и детски пулмолог. От 2020 год. е главен асистент към ФОЗ на МУ, София, Катедра здравни грижи. От 2023 год. е и в Частен медицински център „Неоคลินิก“ и утвърден изследовател към СУ „Св.Св. Климент Охридски“ по проект SUMMIT.

Д-р Лазова е специализирала в ред наши и чужди клинични звена по въпросите на педиатрията, детската пулмология и фтизиатрия, алергология и имунология, за което представя необходимия доказателствен материал. Тя има специалности по педиатрия и детска пулмология и фтизиатрия, магистратура „Управление на клинични изпитания“

Д-р Лазова владее английски, немски и гръцки езици и има добри компютърни умения.

Нейните научни интереси са в сферата на педиатрията, детската пулмология, алергология и функционална диагностика. Има преподавателски стаж по педиатрия и детска пневмология и фтизиатрия и опит при разработването и провеждането на научни проекти, опит в Работна комисия по Оценка на здравните технологии, вкл. и участие и следдипломно професионално обучение в международни курсове и практически уъркшопи.

Член е на БПА, БАДП, БДББ, БЛС, ERS и EAAC.

2. Учебно-преподавателска дейност. *Кандидатът* има близо 10-годишен стаж като преподавател по педиатрия на студенти по специалностите – медицински сестри, акушерки, лекарски асистенти, кинезитерапия и управление на клинични изпитания, специализанти по педиатричните специалности, англоговорящи студенти по медицина, както и участие в изпитни комисии. В началото тя е хонурован преподавател, но качествата, които показва са повод от 2020 год. да бъде назначена като главен асистент към ФОЗ на МУ, София, база Клиника по педиатрия на УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“. За времето 2020-2023 год. според представената справка, тя има ежегодно по 125 учебни часа лекции и упражнения. Справката на отдел учебна и научна дейност на УМБАЛСМ „Пирогов“ доказва, че като лектор на студенти 6-ти курс за 2022/2023 год. *д-р Лазова* има 6 учебни часа лекции и 20 часа практически упражнения. Ръководител е на двама специализанти по педиатрия.

Личните впечатления от преподавателските умения на *д-р Лазова* са малко, но явно тя умее да заинтригува студентите обучавани от нея, както и присъстващите на научни форуми. Освен това тя е трудолюбив, усърден, прецизен и комуникативен лекар и учен, който добре работи в екип.

3. Научно-изследователска дейност. *Д-р Лазова* и реализирала общо 128 публикации. 62 статии са публикувани в български списания и 28 в чужбина, 9 от тях са списания с ИФ. Авторът има и 29 доклада публикувани в издания с ИФ. Три от публикациите в чужбина са глави от колективни монографии.

За конкурса за АД „доцент“ кандидатът представя 20 публикации в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus) – от тях 13 след годината на присъждане на ОНС „доктор“.

Публикации в нереперирани списания – те са 39 на брой, като от тях 26 са след годината на присъждане на ОНС „доктор“.

Д-р Лазова е взела участие с постери, постерни дискусии и доклади в 50 научни форума – 25 в България и 28 в чужбина, на които са представени 78 научни съобщения. Три от представените постери са наградени с грамота – два с първа награда и един с трета.

Общият IF на научните трудове е 112,212, като от публикации след защитата на дисертационния труд за ОНС „Доктор“ той е 26,767. Единадесет публикации са с Thomson Reuters импакт фактор (общ IF 45,092 – статии – 24,645, доклади – 20,447). От публикациите в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus) 45 на брой, в 18 (40,0%) *д-р Лазова* е първи/последен автор, в останалите е втори и следващ автор. От публикациите в неиндексирани в световни база данни списания, но с научно рецензиране, 77 на брой, тя е първи автор в 48 (62,3%).

Кандидатът представя участие в 3 колективни монографии на английски език, две от които реферирани в Scopus.

Представена е официална **цитатна справка** от Централна медицинска библиотека, според която кандидатът има 21 цитирания в публикации, реферирани в SCOPUS (Elsevier) и 25 цитирания в Web of Science (Clarivate). В допълнение има и 9 цитата в публикации от други чуждестранни свободно достъпни онлайн източници (предоставени са доказателства). От репозиториума на ЦМБ са отчетени 22 цитирания (предоставен списък). Две публикации на кандидата са цитирани в университетски учебник.

Голяма част от научно-изследователската активност е реализирана в рамките на научни проекти. Седем от тях са финансирани и администрирани от СМН на МУ София. В един проект кандидатът участва като редовен докторант. В други 6 проекта по ГРАНТ *д-р Лазова* участва като изследовател в цялостното им реализиране, вкл. и в представяне на резултатите на конгреси и чрез научни публикации. Проектите са свързани с пулмологични, функционални, микробиологични, имунологични и социално-медицински проблеми. По време на работата си в УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ кандидатът участва в два научни проекта, свързани с работата на Детско спешно отделение и Клиниката по педиатрия. *Д-р Лазова* участва и в международен проект по програма „ЕРАЗЪМ+КА2010“ Подобрение на обучението на медицински сестри по клинични пътеки съвместно с изследователи от Каподистрийски университет, Гърция. Повечето от представените проекти са завършени и оценката им е отлична. С тях са свързани и не малка част от публикациите на кандидата.

Всичко казано е един добър атестат за възможностите на *д-р Лазова* да генерира идеи, да организира и реализира тяхното изпълнение, и да представя плучените резултати на медицинската общественост.

4. Клинико-диагностичната дейност. Кандидатът има общ трудов стаж от 13 години. През това време тя се среща с разнообразна общопедиатрична патология. Натрупва много опит при работа с деца със заболявания на дихателната система. Добива богата теоритична подготовка, която ѝ позволява успешно да положи изпити по 2 специалности (педиатрия и детска пулмология и фтизиатрия). Сега тя предава ентузиазирано своите знания и опит на бъдещите медици и младите специализанти. През годините *д-р Лазова* натрупва и достатъчно организационен опит, което също ѝ дава възможности за успешно справяне с клинично-диагностичните и терапевтични задачи, възникващи в процеса на ежедневната работа.

5. Оценка на приносите на научните трудове на кандидата за цялостното му академично развитие. Проследявайки научната работа на *д-р Лазова* виждам в нейно лице, един мощен и търсещ изследовател, съчетаващ качествата на добър клиницист и учен, който използва съвременни диагностични и терапевтични методи. При това подчертан е стремежът винаги към подобрение на диагностично-терапевтичния процес. Това за мен е основание да дам висока оценка на уменията на *д-р Лазова*, като учен чиято дейност е свързана с клиничната педиатрия, който умее да използва параклиничните изследвания при леглото на пациента си, без да се ограничава в една единствена цел – голям брой публикации.

Основните научни и клинични интереси на *д-р Лазова* обхващат общопедиатричната патология и заболяванията на дихателната система в детска възраст. Фокусът е върху бронхиалната астма и атопията при деца, функционално изследване на дишането, хронична влажна кашлица, дисфункционалното дишане и различните респираторни инфекции.

Тематичното разпределение на научните трудове и приноси, свързани с научно-изследователска и публикационна активност на *д-р Лазова* извън темата на дисертационния труд (той не се рецензира) се разпределят както следва:

1. Бронхиална астма в детска възраст
2. Функционално изследване на дишането
3. Имунологични аспекти на детската астма и хроничните белодробни заболявания.
4. Вирусологична и молекулярна диагностика на респираторните инфекции.
5. Микробиологични аспекти на муковисцидозата и хроничните белодробни заболявания.
6. Коронавирусна инфекция (COVID19) в детска възраст
7. Мултисистемен инфламаторен синдром при деца (MIS-C при COVID19) – едно ново комплексно имунологично заболяване с мултиорганно засягане и затегнат клиничен ход.

Високо оценявам научните търсения на *д-р Лазова* в тези направления и без да подценявам останалите ѝ приноси, за мен особено интересни и важни са следните научни постижения:

1. Практическото приложение на ФИД в процеса, както на диагнозата, така и на лечението и мониторирането на бронхиалната астма у децата. При това освен конвенционалната спирометрия (изходна и след приложение на бързо действащ β -агонист), кандидатът прилага нови алтернативни методики *при децата в предучилищна възраст* – методът на форсираните осцилации. Особено внимание *д-р Лазова* обръща на алгоритъма на интерпретация на спирометрията в случаите с нормален изходен FEV1, анализ на формата на дебитно-обемната крива, показателите за периферна обструкция и приложението и интерпретацията на тестовете за бронхиална обратимост. Освен при деца с бронхиална астма, кандидатът прилага методите на ФИД и за оценка на белодробната функция при деца с гръбначни изкривявания и деформации на гръдната кост, както преди така и след проведена хирургична корекция, за да докаже получения ефект.
2. Проучването на мултисистемния инфламаторен синдром при деца с COVID-19, с проект на тема "Проучване на клинично-лабораторните характеристики на деца с Мултисистемен инфламаторен синдром (MIS-C)". С него е събрана и анализирана информация за клиничните симптоми, клинично-лабораторните и образните изследвания, клиничния ход и проследяването на децата с MIS-C; създаден е регистър за тези деца; събраната, съхранена и анализирана информация за клинично-лабораторните характеристики на MIS-C, ще послужи в обучението на специализантите и специалистите в Отделение по педиатрия при разпознаването симптомите и лабораторните характеристики на синдрома с оглед ранното и точно диагностициране; това дава възможност за засъздаване на алгоритъм за лечение на децата с MIS-C, съобразно световните препоръки и наличните възможности; ще послужи за повишаване вниманието на медицинската общност към тази нова нозология и за развитие на научната дейност на УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“, с реализиране на публикации в реферирани научни издания.
3. *Д-р Лазова* проявява интерес към пневмококовите заболявания в детска възраст и протичането на пневмониите при деца преди и след COVID-19 пандемията, както и динамиката на инвазивните пневмококови инфекции преди и след въвеждане на конюгираната пневмококова ваксина в имунизационния календар на България.

4. “Проучване на здравните рискове от приема на енергийни напитки при деца и подрастващи”, в резултат на което са реализирани публикации, представени са резултати на научни форуми и проведени здравни беседи в няколко столични училища по тази малко коментирана тема за опасностите от злоупотреба с енергийните напитки у нас.

6. Забележки. Нямам критични забележки. Считаю, че *д-р Лазова* има възможност да реализира една клинично насочена монография свързана с нейните проучвания на възможностите на ФИД в детска възраст.

7. Заключение. Отново подчертавам, че *д-р Лазова* е един ерудиран лекар-специалист, преподавател и учен. В своята сравнително кратка практика на лекар, препоратател и учен тя успешно е придобила необходимия практически и организационен опит, който ѝ позволява да се справи със задачите поставени от ежедневната практика на педиатър и детски пулмолог, а те често са достатъчно сложни и предизвикателни.

Научната продукция на *д-р Лазова* е нейно лично дело. Резултатите са автентични, особено тези свързани с проучванията на ФИД, като това важи и за останалите направления от научите интереси на кандидата, които са плод на задълбочени търсения и използване на съвременни високоинформативни методи. Приносите са безспорни. Някои от тях предоставят нови знания по темата ФИД в детска възраст и с други области на педиатрията и детската пулмология. Те трябва да бъдат затвърдени, с още материал и доказателства.

Пожелавам успех на *д-р Лазова* в нейната бъдеща дейност.

Всичко казано за мен е основание да считам, че кандидатът изпълнява критериите и научно-метричните показатели определени в изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на АД и Качествени критерии за развитие на академичния състав на УМБАЛ „Н.И.Пирогов“-София. Затова препоръчам на уважаемите членове на НЖ при гласуването да дадем своя положителен вот и да присъдим АД „доцент“ по педиатрия на д-р Снежина Михайлова Лазова, дм, за нуждите на Клиника по педиатрия, УМБАЛ „Н.И.Пирогов“-София.

8.11.2023 год.
гр. Пловдив

Подпис:
/проф. Т. Шмилев/